

Mål T-163/05

Bundesverband deutscher Banken eV

mot

Europeiska kommissionen

”Statligt stöd — Överföring av offentliga tillgångar till Landesbank Hessen-Thüringen Girozentrale — Beslut vari det fastställs att den anmälda åtgärden delvis är oförenlig med den gemensamma marknaden och i vilket det förordnas om återkrav av stödet — Kriteriet avseende en privat investerare — Motiveringskyldighet”

Tribunalens dom (fjärde avdelningen) av den 3 mars 2010 II - 392

Sammanfattning av domen

1. *Stöd som ges av en medlemsstat — Begrepp — Kriteriet avseende en privat investerare (Artikel 87.1 EG)*
2. *Stöd som ges av en medlemsstat — Begrepp — Bedömning med utgångspunkt från kriteriet avseende en privat investerare (Artikel 87.1 EG)*
3. *Stöd som ges av en medlemsstat — Begrepp — Genomförande av kriteriet avseende en privat investerare — Kommissionens utrymme för skönsmåsig bedömning (Artikel 87.1 EG)*

4. *Stöd som ges av en medlemsstat — Begrepp — Bedömning med utgångspunkt från kriteriet avseende en privat investerare*
(Artikel 87.1 EG)
5. *Stöd som ges av en medlemsstat — Begrepp — Bedömning med utgångspunkt från kriteriet avseende en privat investerare*
(Artikel 87.1 EG)

1. För att det ska vara möjligt att bedöma om en statlig åtgärd utgör stöd, måste det avgöras om det mottagande företaget får ekonomiska fördelar som det inte skulle ha erhållit enligt normala marknadsmässiga villkor. Det kan inte anses att den teoretiska prövningen av huruvida en transaktion har genomförts enligt normala marknadsmässiga villkor med nödvändighet ska göras med beaktande enbart av investeraren eller det företag till förmån för vilket investeringen har gjorts, eftersom just samspelet mellan de olika ekonomiska aktörerna är kännetecknande för en marknadsekonomi. Det är inte heller nödvändigt att göra en fullständig teoretisk prövning av de inskränkningar som avser de överförda tillgångarna eftersom det som jämförelse är tillräckligt att beakta agerandet hos en privat investerare som i största möjliga utsträckning befinner sig i den offentliga investerarens situation.

Kommissionen är under dessa omständigheter, för att bedöma huruvida ett företag har fått en fördel som det inte hade kunnat få på dessa villkor på marknaden, skyldig att göra en fullständig analys av samtliga relevanta omständigheter i den omtvistade transaktionen

och dess sammanhang. Denna analys innefattar det stödmottagande företagens situation och situationen på den aktuella marknaden. Kommissionen kan särskilt pröva huruvida företaget hade kunnat skaffa kapital hos andra investerare som ger samma fördelar, och i förekommande fall till vilka villkor. En åtgärd kan nämligen inte utgöra statligt stöd om den inte medför att företaget kommer i en mer gynnsam situation än vad som hade varit fallet utan ingripande från den offentliga myndigheten.

(se punkterna 35–37 och 175)

2. När en offentlig myndighet ger ett kapitaltillskott till en bank till en ersättning som grundas på en progressiv modell enligt vilken den ersättning som bestämts för tillskottets funktion att expandera den konkurrensutsatta verksamheten – under de första åren efter det att tillskottet införlivats med bankens tillgångar – inte ges för hela tillskottet utan för i förväg avtalade intervall, medför detta förhållande inte nödvändigtvis

att banken ges en fördel som inte hade kunnat erhållas på annat sätt.

För det fall det inte anförts några argument som gör det möjligt att sluta sig till att kommissionen har gjort sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning kan kommissionen slå fast att, i en situation som kännetecknas av dels att en offentlig myndighet önskade investera icke-likvida tillgångar som den inte ville dela upp, dels att banken ifråga varken på kort eller medellång sikt hade behov av kapital i den särskilda fondens storleksordning, en privat investerare inte skulle ha lyckats att från banken omedelbart få ersättning för hela det omtvistade tillskottet i nivå med den räntesats som getts för bankens verksamhetsexpansion. Det förefaller under alla omständigheter inte uppenbart felaktigt att anse att en bank inte skulle acceptera att betala en ränta motsvarande ersättningen för verksamhetsexpansionen för kapital som banken i förväg vet att den inte kan använda för att expandera sin konkurrensutsatta verksamhet. Det är nämligen så att detta kapital visserligen skulle göra det möjligt för banken att stärka sin soliditet eller undvika att den minskas och följaktligen minska eller bibehålla sina finansieringskostnader, men de ger inte banken ytterligare intäkter till följd av nya transaktioner.

Under de aktuella omständigheterna skulle en privat investerare i samma situation som en sådan offentlig myndighet

därför ha varit tvungen att beakta att för banken fyllde inte den del av tillskottet som banken inte kunde använda samma ekonomiska funktion som den del som banken kunde använda, på grund av att den enligt tillsynsreglerna inte omedelbart kunde använda hela det omtvistade tillskottet för expansion av sin konkurrensutsatta verksamhet.

(se punkterna 51, 58 och 66–68)

3. Kommissionens prövning av frågan huruvida en investering kan ge företaget en sådan fördel som det inte hade kunnat få på marknaden innefattar en komplicerad ekonomisk bedömning. Kommissionen har emellertid ett stort utrymme för skönsmässig bedömning då den antar en rättsakt efter en sådan bedömning, och domstolsprövningen av en sådan rättsakt ska, även om den ska vara "fullständig" vad avser frågan huruvida en åtgärd faller inom tillämpningsområdet för artikel 87.1 EG, endast avse en kontroll av att reglerna för handläggning och för motivering har följts, att de uppgifter om de faktiska omständigheterna som lagts till grund för det omtvistade valet är materiellt riktiga, att bedömningen av dessa omständigheter inte är uppenbart oriktig och att det inte förekommit maktmissbruk. I synnerhet ankommer det inte på tribunalen att ersätta beslutsfattarens ekonomiska bedömning med sin egen.

Jämförelsen mellan det omtvistade tillskottet och andra sammansatta instrument utgör en ekonomiskt tämligen komplicerad fråga, beträffande vilken kommissionen har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning. Kvalificeringen av det omtvistade tillskottet som ett tidsbegränsat passivt tillskott eller som investering i aktiekapitalet utgör vidare endast ett analysverktyg som kommissionen använder vid tillämpningen av artikel 87.1 EG.

Kommissionens bedömning i detta avseende gör det dock inte möjligt att med automatik fastställa att det förekommer statligt stöd och omfattningen av detta utan den utgör endast en utgångspunkt för dess bedömning. Genom denna utgångspunkt är det möjligt att beakta de villkor till vilka en privat investerare skulle ha genomfört transaktioner som i så stor utsträckning som möjligt liknar den omtvistade. Kommissionens slutsats avseende denna fråga medför följaktligen inte att den befrias från skyldigheten att göra en fullständig analys av samtliga relevanta omständigheter avseende den omtvistade transaktionen och dess sammanhang. I denna analys ingår även en bedömning av det gynnade företags och den berörda marknadens situation för att kontrollera huruvida företaget får en ekonomisk fördel som det inte skulle ha erhållit enligt normala marknadsmässiga villkor.

(se punkterna 38 och 96–98)

4. Tecknande av ett kapitaltillskott i sin helhet och som motsvar 40 procent av det egna kapitalet innebär visserligen en högre risk för investeraren men ett påslag på ersättningen kan inte motiveras annat än om detta förhållande medför en fördel för den emitterande banken för vilken den är beredd att betala, eller om banken har behov av kapitalet från investeraren och om detta kapital inte kan erhållas från andra. Om däremot ökningen av investerarens risk är resultatet av ett beslut som denne fattat av egna skäl, utan att påverkas av bankens önskemål eller behov, skulle banken vägra att betala ett påslag och vända sig till andra investerare.

(se punkterna 229 och 234)

5. Vad avser frågan huruvida en investering i ett företag kan kvalificeras som statligt stöd är den avgörande omständigheten huruvida företaget har getts en fördel. Härav följer att i ett fall där en offentlig myndighet avser att investera en tillgång av särskilt slag, kan en transaktion inte anses utgöra statligt stöd när – i anslutning till förhandlingarna mellan en investeringsvillig offentlig myndighet och företaget – de villkor som företaget är berett att acceptera på grund av de nackdelar som det åsamkas till följd av det överförda kapitalets natur medför att

ersättningen är lägre än för likvida investeringar som förhandlats på marknaden. I den mån dessa villkor inte är mer förmånliga för företaget än de villkor som hade kunnat erhållas om transaktionen, i likhet med vad som vanligen förekommer, hade avsett kapital i likvid form, erhåller nämligen företaget inte någon förmån som det inte också hade kunnat erhålla på marknaden. Det kan däremot inte anses att den offentliga myndigheten,

för att en sådan transaktion inte ska anses utgöra statligt stöd, alltid ska erhålla samma ersättning för sin investering som en investerare som är beredd att överföra kapital i likvid form.

(se punkt 277)